

Uppehållstillstånd för gymnasister - Hur funkar det?

Publicerad 17-05-02, förtydligande justeringar och uppdatering 17-05-03 samt 17-05-10

De nya reglerna om uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå är mycket komplicerade, något som många remissinstanser har slagit ner på. FARR gör här ett försök att reda ut begreppen. På grund av missförstånd angående hur många som berörs av lagändringarna, har artikeln uppdaterats 17-05-10.

De flesta av de nya reglerna är konstruerade som tillägg till den tillfälliga asyllagen, den som gör att nästan alla uppehållstillstånd ska vara tidsbegränsade. Alla tilläggen går ut på att ungdomar som annars bara skulle få ett kortare uppehållstillstånd i vissa fall ska få stanna längre för att hinna gå ut gymnasiet. Efter gymnasiet ska ungdomarna få tillstånd ytterligare sex månader för att söka jobb och därefter kunna stanna permanent om de hittar arbete. Särskilt viktig blir lagen för de ensamkommande barn som annars bara skulle få stanna tills de fyllt 18. Det går däremot inte att få uppehållstillstånd enbart för att man går i gymnasiet. För att omfattas måste ungdomen ha något annat skäl att få stanna åtminstone en kort tid.

Reglerna kan användas både vid första beslut om asylansökan och efter att det första uppehållstillståndet löpt ut. Därför är det inte nödvändigt att ha hunnit börja gymnasiet vid första beslutet för att omfattas.

Som gymnasium räknas även gymnasieprogram inom särskolan, komvux, särvox och folkhögskolan. Studierna ska normalt ske på heltid. Språkintröduktion kan omfattas.

Moderaterna, sverigedemokraterna och liberalerna röstade för att avslå förslagen. Även centerpartister och vänsterpartister har varit kritiska men stödde till slut förslaget tillsammans med socialdemokraterna och miljöpartiet. Kristdemokraterna la ner sina röster.

Innehåll

[Du som inte har fått beslut än eller väntar på beslut från migrationsdomstol.](#)

[Du som redan har fått avslag i ditt asylärende](#)

[Du som redan har fått tidsbegränsat uppehållstillstånd](#)

[Redovisning, komplettering och permanent uppehållstillstånd](#)

[Frågor och svar](#)

[Hur många berörs av de nya reglerna? \(uppdaterad\)](#)

[Statistik: Beslut om ensamkommande barn och åldersuppskrivningar](#)

Du som inte har fått beslut än

Detta avsnitt gäller även dig som väntar på att migrationsdomstolen ska besluta om ditt överklagande.

- **Om du får avslag på din asylansökan** för att Migrationsverket och domstolarna anser att du inte behöver skydd i Sverige, **så hjälper det inte att du går i gymnasiet.** Du kan inte få uppehållstillstånd bara för att du går i skolan. Detta gäller även om du räknas som ensamkommande barn när du får beslut, om Migrationsverket och domstolarna anser att du har någon som tar emot dig i hemlandet.
- **Om du får uppehållstillstånd** så kan tillståndet bli längre än det annars skulle ha blivit, om du är **mellan 17 och 25 och går på ett nationellt gymnasieprogram** i gymnasieskolan eller på komvux. Detta gäller även uppehållstillstånd på grund av att det inte finns någon som tar emot i hemlandet. Tillståndstiden beräknas på hela den planerade gymnasietiden plus sex månader, förutsatt att detta blir längre tid än du annars skulle fått.
- **Om du räknas som ensamkommande barn och är mellan 17 och 18** när du får beslut men bara skulle få uppehållstillstånd tills du fyller 18 för att det inte finns något mottagande för dig i hemlandet, kan du få ett längre **även om**

du fortfarande går på introduktionsprogram i gymnasieskolan. Tillståndstiden blir då tretton månader. Det kan förlängas med ytterligare tretton månader. Senare kan du få fortsatt tillstånd för att gå ut skolan plus sex månader om du kommit in på nationellt program eller komvux.

• **Särskild regel för dig som sökte asyl som ensamkommande barn senast 24 november 2015 och fortfarande räknas som barn** när du får beslut: Om du fyllt 17 och Migrationsverket eller domstolen anser att du inte kan utvisas för att det inte finns något mottagande för dig i hemlandet, ska du få **uppehållstillstånd i fyra år om du går i gymnasieskolan. Det räcker med introduktionsprogram.** (Denna regel gäller även barn som är yngre än 17 om Migrationsverket annars skulle ha gett ett utvisningsbeslut som inte får verkställas förrän efter en viss tid, på grund av att barnet inte har något mottagande i hemlandet). Om du inte är klar med gymnasiet när de fyra åren har gått kan du få förlängt till examen plus sex månader.

• **Om du skrivs upp i ålder så att du blir 18 i samband med att du får beslut så spelar det ingen roll när du sökte asyl.** Du räknas som vuxen. Om du får uppehållstillstånd kan det eventuellt bli längre på grund av gymnasiestudier (se ovan), men om du får avslag har det ingen betydelse att du går i skolan.

Vad händer om du får uppehållstillstånd men inte har fyllt 17? Eller inte har kommit in på gymnasiet än? Då kan du inte få längre tillstånd från början på grund av gymnasiestudier. Men du kan eventuellt få förlängt senare, se nedan!

Du som redan har fått avslag i ditt asylärende

• **Om du har fått avslag** för att Migrationsverket och domstolarna anser att du inte behöver skydd i Sverige, så hjälper det inte att du är kvar i Sverige och går i skolan. Det har ingen betydelse om du egentligen är ensamkommande och har skrivits upp i ålder. Du kan ändå inte få uppehållstillstånd endast för att du går i skolan. Detta gäller även om du räknades som ensamkommande barn när du fick beslut, om

Migrationsverket och domstolarna ansåg att du har någon som tar emot dig i hemlandet.

- **Särskild regel för dig som sökte asyl som ensamkommande barn senast 24 november 2015:** Om du har fått ett utvisningsbeslut som inte fick verkställas förrän en viss tid gått, för att du inte hade något ordnat mottagande i hemlandet, så kan du fortfarande få fyra års uppehållstillstånd för gymnasiestudier om du är kvar i Sverige och går i gymnasieskolan, på introduktionsprogram eller nationellt program. Detta gäller även om du hunnit fylla 18. Om du inte är klar med gymnasiet när de fyra åren har gått kan du få förlängt till examen plus sex månader.

Du som redan har fått tidsbegränsat uppehållstillstånd

- **Om du har uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov**, ömmande omständigheter eller verkställighetshinder så ansöker du om förlängning innan tillståndet går ut. För det mesta kan tillståndet förlängas av samma skäl som första gången. Men om det inte går så kan du istället

- **få uppehållstillstånd på grund av gymnasiestudier om du är mellan 18 och 25.** Om du går på nationellt program eller komvux får du tillstånd för hela gymnasietiden plus sex månader. Om du går på introduktionsprogram blir tillståndstiden 13 månader. Efter det behöver du ha kommit in på nationellt program eller komvux och fortfarande vara under 25 för att få tillstånd för hela gymnasietiden plus sex månader.

- **Om du sökte asyl som ensamkommande barn och har haft uppehållstillstånd för att det inte fanns något ordnat mottagande i hemlandet**, kan du kanske få förlängt tillstånd för att du fortfarande är barn och inte har något mottagande. Men om det inte går kan du få nytt uppehållstillstånd på grund av gymnasiestudier. **Om du har fyllt 18 och går på ett nationellt program** kan du få tillstånd för hela gymnasietiden plus sex månader. **Om du har fyllt 17 och går på ett introduktionsprogram** kan du få tillstånd för 13 månader. Detta kan

- förlängas med ytterligare 13 månader om du fortfarande går på introduktionsprogram. Efter det behöver du ha kommit in på nationellt program eller komvux för att få förlängt för hela gymnasietiden.

- **Särskild regel för dig som sökte asyl som ensamkommande barn senast 24 november 2015:** Om du har haft uppehållstillstånd för att du inte hade något mottagande i hemlandet, och det inte kan förlängas längre, kan du få **uppehållstillstånd i fyra år om du går i gymnasieskolan. Det räcker med introduktionsprogram.** Om du inte är klar med gymnasiet när de fyra åren har gått kan du få förlängt till examen plus sex månader.

Redovisning, komplettering och permanent uppehållstillstånd

Du som får uppehållstillstånd på grund av gymnasiestudier måste kunna **redovisa att du går i skolan**. För de längre tillstånden ska skolan följa upp och rapportera varje år.

Om ditt uppehållstillstånd gått ut och du inte har hunnit gå ut gymnasiet på den planerade tiden och du inte har fyllt 25, så kan du få **nytt tillstånd för att gå ut gymnasieskolan plus sex månader, men bara 13 månader i taget**.

Om du hittar arbete under de sex månaderna efter gymnasiet så att **du kan försörja dig, så kan du få permanent uppehållstillstånd**, oavsett om du hunnit fylla 25.

Om du fyller 25 innan du har gått ut gymnasiet kan du inte få något ytterligare uppehållstillstånd på grund av gymnasiestudier. Däremot kan du som 25-åring få permanent tillstånd om du lyckats få arbete, även om du inte gått ut gymnasiet.

Frågor och svar

Vad händer om jag inte hinner in på nationellt program innan jag fyller 18?

Det är bara asylsökande som inte får börja efter de fyllt 18. Om du har uppehållstillstånd på grund av att du går på introduktionsprogram eller av något annat skäl så har du rätt att börja nationellt program fram till och med vårterminen det år du fyller 20. Blir du äldre än så kan du söka komvux eller folkhögskola. Om du får ett utvisningsbeslut så är du inte hjälpt av detta, men då omfattas du ändå inte av dessa regler.

Vad händer om jag måste byta kommun för att förläggningen läggs ner eller jag blir 18?

Det är viktigt att du kommer in i skolan igen. Regeringen har föreslagit en lagändring som gör att du har rätt att fortsätta på introduktionsprogram även om du byter kommun. Detsamma gäller redan om du går på nationellt program.

Vad händer om jag haft ett utvisningsbeslut som inte fick verkställas meddetsamma för att jag inte hade något mottagande i hemlandet, men jag har hunnit fylla 18 efter det? Det är viktigt att du ansöker om uppehållstillstånd så fort den här lagen börjar gälla, 1 juni. Då får utvisningen inte verkställas förrän du har fått beslut. Om du är

kvar i Sverige och går i gymnasiet så kan du fortfarande få fyra års uppehållstillstånd. Men detta gäller bara om du sökte asyl senast 24 november 2015.

Vad händer om jag fick ett utvisningsbeslut som inte fick verkställas för att jag inte hade något mottagande, men när jag fick beslut av domstol hade jag hunnit fylla 18? Enligt riksdagens uttalande om hur lagen ska tolkas, så ska du ändå kunna få uppehållstillstånd på grund av att du går i gymnasiet. Men även detta gäller bara om du sökte asyl senast 24 november 2015.

Vad händer om jag inte kommer in på nationellt program efter de 13 eller 26 månader jag har på mig på introduktionsprogram? Dessa tillstånd ges bara från 18 respektive 17 års ålder så förhoppningsvis har du hunnit gå åtminstone två år. Men efter det omfattas du inte längre av lagen om du inte kommer in på nationellt program eller motsvarande gymnasiestudier i komvux eller folkhögskola.

Vad händer om jag inte lyckats gå ut gymnasiet på den planerade tiden? Du kan få förlängda tillstånd om tretton månader i taget för att gå ut gymnasiet, plus sex månader, förutsatt att du inte fyllt 25 och att du faktiskt går i skolan.

Vad händer om jag fyller 25 innan jag gått ut gymnasiet? Det gör inget. Det är bara vid beslutet om uppehållstillstånd som du behöver vara under 25. Men du kan inte få nya tillstånd för fortsatta gymnasiestudier efter att du har fyllt 25.

Vad händer om den tillfälliga lagen löpt ut innan jag är klar med gymnasiet? Den tillfälliga lagen där de flesta av ovanstående regler finns upphör att gälla 20 juli 2019. Men riksdagen har även antagit en särskild lag om uppehållstillstånd för gymnasiestudier som börjar gälla när den tillfälliga lagen löpt ut. I princip innebär det att det går att få nytt tillstånd för att gå ut nationellt program plus sex månader fram till 20 december 2021. Reglerna om permanent uppehållstillstånd på grund av arbete efter gymnasiet kommer att gälla fram till 2023.

Varför kan de som inte har skyddsbehov få fyraåriga uppehållstillstånd? Det är längre än de som har skyddsbehov! Det är en synvilla att de som inte har skyddsbehov har en fördel. Fyraårsregeln gäller bara barn som sökt asyl senast 24 november 2015. Barn som sökte asyl senast 24 november 2015 och anses ha skyddsbehov eller särskilt ömmande omständigheter får permanent uppehållstillstånd.

Varför ges uppehållstillstånden för gymnasiestudier bara för dem som fyllt 17 eller 18? Enligt regeringen är anledningen att barn inte ska splittras från sina familjer genom att barnen får stanna men inte föräldrarna. I de situationer där det går att få tillstånd från 17 års ålder antas även föräldrarna ha fått 13 månaders tillstånd om de är i Sverige.

När personen blir 18 förväntas den klara sig själv. På motsvarande sätt ska lagstiftningen inte hindra yngre ensamkommande från att återförenas med föräldrar om dessa skulle återfinnas. I praktiken kommer de flesta av dessa att få tillstånd på grund av brist på ordnat mottagande fram till att de blir så gamla att de kan få uppehållstillstånd på grund av studierna.

Hur många berörs egentligen av de nya reglerna?

Detta avsnitt har uppdaterats eftersom tidigare version tolkats som att endast 200 personer skulle beröras av lagändringarna över huvud taget. Så är det inte.

De nya reglerna berör ungdomar mellan 17 och 25 som går i gymnasiet och får något slags tidsbegränsat tillstånd, oavsett om de sökte asyl ensamma eller med sin familj. Men reglerna får betydelse endast om det tillstånd ungdomen ändå skulle ha fått tar slut tidigare än det tillstånd de skulle kunna få genom studierna.

Den största grupp som reglerna får betydelse för är de som har kommit in på ett nationellt gymnasieprogram och som annars bara skulle kunna få tillstånd 13 månader, till exempel på grund av skyddsbehov eller ömmande omständigheter. Dessa kommer nu istället att kunna få ett uppehållstillstånd som gäller hela gymnasietiden och lite till. Det kan ske antingen vid första beslutet eller vid förlängning. Så småningom kan de också få permanent uppehållstillstånd om de hittar arbete. **Detta kan komma att beröra flera tusen ungdomar.**

Ett hinder är att många idag behöver mer än två år på introduktionsprogram för att komma in på nationellt program. Alla skolor erbjuder inte heller introduktionsprogram som ger tillräckligt bra utbildning och stöd för att eleverna ska klara detta.

De som får uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov eller ömmande omständigheter kan oftast få det förlängt oavsett om de går i skolan. Därför kommer de nya reglerna att få sin största betydelse för de ensamkommande barn som annars bara skulle få stanna tills de fyller 18 för att de *inte* anses ha skyddsbehov. Dessa får nu en chans att stanna längre, en del av dem redan vid första beslutet. **Detta har hittills varit en mycket liten grupp att döma av statistiken. Mindre än 200 barn fick sådana tillstånd eller utvisningsbeslut med uppskjuten**

verkställighet under perioden 1 januari 2016 till 31 mars 2017. Det som istället hände mer än 3000 ensamkommande barn var att de skrevs upp i ålder och fick utvisningsbeslut, utan någon uppskjuten verkställighet. Dessa omfattas inte av de nya reglerna.

Barn i nedre tonåren som sökte asyl senast den 24 november 2015 kan fortfarande få permanent uppehållstillstånd även på grund av brist på ordnat mottagande. Det bidrar till att det hittills är få som har fått tidsbegränsat uppehållstillstånd av den anledningen.

Från 18 februari satte Migrationsverket stopp för beslut om att skriva upp asylsökande i ålder i samband med beslut i asylärendet, utan att först ge ett erbjudande om medicinsk åldersbedömning. Från 1 maj träder dessutom en ny lag i kraft om åldersbedömning tidigare i asylproceduren. Vi vet ännu inte vad de nya åldersbedömningarna, som görs med röntgen av visdomständer och knäled, kommer att innebära. Om beviskravet på den sökande ligger kvar på samma nivå som tidigare, kan resultatet bli detsamma som hittills, det vill säga att nästan alla i övre tonåren betraktas som vuxna för att de inte kan bevisa motsatsen. Om åldersbedömningarna är av högre kvalitet och osäkerhetsmarginalen tolkas till den sökandes fördel (som EU-reglerna förutsätter), kan det istället bli så att betydligt fler ensamkommande kommer att omfattas av de nya reglerna och får stanna på grund av att de går i gymnasiet.

En del av barnen i denna grupp berörs även av Migrationsöverdomstolens nya praxis som innebär att ensamkommande barn från Afghanistan som inte bott där på länge och inte har något nätverk, ska få uppehållstillstånd av skyddsbehov snarare än av brist på ordnat mottagande. Detta gör att de kan få säkrare uppehållstillstånd som normalt brukar förlängas eller är permanenta.

En annan förändring som skulle kunna få betydelse är om det skedde så drastiska förändringar i till exempel Syrien eller Eritrea att uppehållstillstånden av skyddsbehov inte skulle förlängas för asylsökande från dessa länder. I så fall skulle möjligheten till uppehållstillstånd på grund av studier få stor betydelse för dem. Men ännu så länge finns så vitt FARR erfar inga planer hos Migrationsverket på att börja behandla förlängningsärendena som vanliga asylansökningar och granska skyddsskälerna på nytt. De flesta väntas få fortsatt uppehållstillstånd efter en enklare procedur.

När fler beslut börjar fattas om barn som sökt asyl senare än 24 november 2015, kommer färre barn att få permanenta tillstånd som fortfarande har varit vanligt. Av de barn och ungdomar som sökt asyl som ensamkommande barn fick fler än 8000 permanent uppehållstillstånd under perioden januari 2016 till mars 2017. Dessa

berörs inte alls av reglerna för gymnasiestudier. När det blir fler tidsbegränsade tillstånd framöver för barnfamiljer och ensamkommande barn, så kommer fler att beröras. Då kommer troligen också fler ensamkommande barn att riskera utvisning när de fyllt 18 - men kunna få uppehållstillstånd om de går i gymnasiet.

Statistik: Beslut om ensamkommande barn och åldersuppskrivningar

Migrationsverkets beslut 160101 - 1703031 för personer som sökt asyl som ensamkommande barn

Beslut	Fortfarande barn	Uppskrivna	Fyllt 18	Total
PUT	7501	229	372	8102
TUT skyddsbehov*	376	337	811	1524
TUT brist på mottag**	196	0	0	196
Avslag	1394	3043	597	5034
Dublin	141	467	16	624
Avskrivna	1389	615	172	2176
Övrigt	155	29	7	191
Summa	11152	4720	1975	17847

PUT = Permanent uppehållstillstånd

TUT * = Tidsbegränsat uppehållstillstånd pga skyddsbehov, ömmande omständigheter mm

TUT ** = Tidsbegränsat eller uppskjuten verkställighet pga brist på ordnat mottagande

Uppskrivna = Uppskrivna till vuxna av Migrationsverket före beslut

[Läs mer om lagen och se omröstningarna på riksdagens webbplats](#)

<http://www.farr.se/sv/lag-a-praxis/aktuellt/1453-uppehallstillstand-foer-gymnasister-hur-funkar-det#intebeslut>

www.afghanha.se